

Szilas A. Pál emléktáblájának avatása

(Szerencs, 2001. szeptember 21.)

Formabontó módon személyes élményeimmel kezdem a megemlékezést. 1954-et írtunk. Szeptember verőfényes napjainak egyik reggelén kíváncsisággal telve siettem életem első szakmai tárgyának, a kőolajtermelésnek előadására. A tárgy és előadója Szilas A. Pál egyetemi docens egyaránt

ismeretlen volt számomra. Ekkor még nem sejtettem, hogy az olajbányászatnak elkötelezettje és egy rendkívüli ember munkatársa leszek. A tanteremben hirtelen beálló csend az előadó jöttét jelezte. Kíváncsian szemléltem a katedrara fürgén fellépő fiatal, de már korán szürkülő hajjú tanárt. A lendületes, tartalmas előadás kitűnően felkészült, szakmáját ismerő és szerető emberről árulkodott.

Előadónk – **Szilas A. Pál** – Hegybányán (Hont megye) született 1921. ja-

nuár 8-án, és 1943-ban Sopronban szerzett bányamérnöki oklevelet. 1943-tól 1953 decemberéig a MAORT-nál, illetve annak jogutódjai vállalatainál dolgozott, többnyire vezetői beosztásban. Üzemi munkássága alatt jelentős szerepe volt a hazai termelőberendezések korszerűsítésében. Főként a segédgázás termeléssel kapcsolatban vezették be több találmányát, újítását. Meghatározó szerepe volt a hazai nagyviszkózitású olaj termelésének, gyűjtésének és szállításának korszerű kialakításában. Mérnöki munkája mellett 1951-ben a NIM által szervezett olajmérnöképző tanfolyam, 1952-53. évben a Műszaki és Gazdasági Akadémián a kőolajtermelés tantárgy meghívott tanára volt. Főállású oktatóként 1953 decemberétől dolgozott a NME soproni, majd miskolci Bányamérnöki Karának Olajtermelési tanszékén.

1957-ben kandidátusi címet szerzett, amelynek alapján 1960-ban egyetemi műszaki doktori címet kapott. Egyetemi tanárnak 1964-ben nevezték ki, és ugyanebben az évben lett a Bányamérnöki Kar dékánja. Ezt a tisztséget négy éven át töltötte be. 1966-ban az Olajtermelési tanszék vezetésével bízták meg. 1976-ban a kőolajbányászat szakterületén a műszaki tudomány doktora címet szerezte meg. 1984. november 4-én kérte nyugállományba vonulását. Ez azonban nem jelentette

Az emléktáblát a dr. Szilas A. Pál professzorról elnevezett utcában 2001. szeptember 22-én avatta fel dr. Mating Béla, Janik Kálmán és Koncz István

a szeretett „Alma Mater”-től való eltávolodást. Kari vezetői tevékenysége során, kezdeményezésére indult meg a Bányamérnöki Karon a hidrogeológiai és a gázipari mérnökképzés. Oktató munkája mellett számos állandó és alkalmi szakbizottság (MTA Tudományos Minősítő Bizottság, Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, Országos Vízügyi Hivatal, Nehézipari Műszaki Egyetem, MTA Fluidumbányászati Szakbizottság, MTA-MAB Bányászati Szakbizottsága stb.) tagja és vezetőjeként vett részt a szakmai közéletben. 1969-72-ig az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Köolaj-, Földgáz- és Vízszakosztályának elnöke.

Jelentős erőfeszítéseket tett a bányászahagyományok felújítására. Kimagasló oktató-szervező tevékenységét számos állami, szakmai (OMBKE), egyetemi és akadémiai kitüntetéssel jutalmazták. A felsorolás hosszú lenne, de gondolom, hogy az izzig-vérig tudós professzor annak örült a legjobban, amely működési területéről származik: a „Kiváló nevelő diplomának”, melyet egyetemünk ifjúsága adományozott 1981-ben kimagasló, áldozatos munkájáért és a disz doktori oklevélnek, melynek átadását már nem érthette meg.

Az oktató-nevelő és társadalmi tevékenységén kívül igen jelentősek és eredményesek voltak a 70-es évektől kezdődő fő kutatási területei: a „köolajtermelő rendszerek” és a „nemnewtoni köolajok reológiája”. Kutató munkájának értékét több, mint 100 publikációja fémjelzi. Ezek közül kiemelhető a Mérnökto vábbképzés Intézet kiadásában megjelent „Köolajtermelés” c. munka, amit 1966-ban a Bergakademie Freiberg német nyelven is kiadott. 1975-ben először, majd 1985/86-ban átdolgozva másodsor az Akadémiai Kiadó és az Elsevier Scientific P.C. közös kiadásában jelent meg „Production and Transport of Oil and Gas” c. könyve, ami azóta világszerte elterjedt. 1980-ban a szovjet NEDRA kiadó orosz nyelvre fordította és kiadta. Munkássága alapján több országba hívták meg előadások, előadássorozatok tartására. Indiában az ENSZ UNDP-programjának szakértőjeként dolgozott. Az USA-beli Tulsa egyetemén vendégprofesszorként egy szemeszteren át tanított.

Szilás professzornak szakmai és emberi egyénisége nagy hatással volt és van a mai teljes hazai fluidumbányász

és gázipari szakembergárdára, amelynek szinte minden tagja tanítványa volt az egyetemen vagy a mérnökto vábbképzés keretében. Abban, hogy a magyar olajipari szakemberek határainkon túl is elismertek és a nemzetközi élvonal konkurenciájával szemben helyt tudnak állni, **Szilás** professzornak meghatározó szerepe volt.

Nem feladatomban annak eldöntése, hogy **Szilás A. Pál** számos kimagasló tevékenysége közül melyik a legjelentősebb, a jövő számára a meghatározóbb. Most reá itt elsősorban, mint a hazai olajbányászati és gázipari oktatás egyik úttörő alapítójára, az elsők közötti hivatott irányítójára emlékezünk. Arra a tudósra, oktatóra és nevelőre, aki munkásságával igazolta, hogy a kiemelkedő tehetségű oktatónak is egész életen át tanulnia kell, ha szakterületének szüntelenül továbbfejlődő, gyakran alapjaiban is megújuló tudományát és technikáját a ma hallgatójának felelősséggel tanítani kívánja.

Bebizonyította, hogy a szakterület igényes művelése mellett jut idő más, a látókör bővítését elősegítő tudományos és kulturális tevékenység számára is. Abban a tudatban hajtunk fejet mindnyájunk nevében az emléktábla előtt, hogy példamutató élete, munkássága nem volt hiábavaló.

Dr. Mating Béla avatóbeszéde

Jubileumi Szakest

A regisztráció után 2001. szeptember 21-én 19 órakor csendült fel a szakestély kezdetét jelentő dal, majd a szokásos bizonytalan javaslatok után **Szepesi Józsefet** alias **Szepit** (17. kép) választották meg a szakestély elnökének.

17. kép

Elfogódott köszönetek, a Praeses dala és a praesest köszöntő dal után behozták az OMBKE Köolaj-, Földgáz- és Vízszakosztály Szakosztály szép zászlaját, és kezdetét vette a Jubileumi Szakest, amellyel az 50 éves Olajtermelési (mai nevén Olajmérnöki) tanszékét köszöntötte a megjelentek népes serege. A résztvevők létszáma is rekordot döntött, 340-en jelentek meg az egyetemi menza termében, és vették át az erre az alkalomra készített szép korszót.

Az elnök a Jubileumi Szakest tisztviselőit a tanszék jelenlegi oktatói, valamint az egyetemen végzett olajmérnökök közül választotta ki:

Vice Elnök: **Falk Miklós** alias: **Mollusca** (20. kép), Háznagy: **Jármai Gábor** alias: **Puca** (18. kép), Cantus Praeseselek:

18. kép

Kőrösi Tamás alias: **Hőstenar** (19. kép),

19. kép

Meidl Antalné alias: **Fridi** (20. kép),

20. kép

Bruckner Lajos alias: **Inkvizítor** és **Mogyorós Tamás** alias: **Laza**, Contrapunktok: **id. Ősz Árpád** alias: **Ali**, **Pozsgai János** alias: **Pici**, **Federer Imre** alias: **Csikis** és **Palicz András** alias: **Literátor** (21. kép), Fuchsmajorok: **Kato-**

21. kép

na János alias: **Lapaj**, **Török Károly** alias: **Zsigmond Vilmos I.** (22. kép), Garat-

22. kép

örök: **Ősz Árpádné** alias **Hárpia**, **Szabó Tibor** alias: **Kötény**, Etalonrészeg: **Kovács György** alias **Nyamtévesztő**. Az elnök egy újszerű tisztet is kijelölt Rezervoár-energiacsősznek **Bódi Tibor** alias: **Huru** személyében, akinek az Etalonrészegnek szánt igen szigorú ellenőrző szövegét az elnök jelentősen megkönnyítette.

A tisztségviselők néhány tréfás megjegyzés után meghatottan vették fel szalagjaikat, és vidám nótákkal készültek fel tisztjük betöltésére. Az elnök közölte minden tisztségviselő diplomamegszerzési évét is, hogy a kijelölt Ultra Supra Veteranissimusok tekintélyét öregbítse, természetesen kivételt képeztek a hölgyek, akiknek végzési évét a múlt század utolsó évére datálta.

A Háznagy Invocatiója (23. kép), előkészítette a résztvevőket az igen alapos és részletes Házirendre, ame-

23. kép

lyet **Mating Béla** alias: **Pipás** és **Bognár János** alias: **Öregfiú** hitelesítették.

A Contrapunktok bekapcsolásával a szakestély a szokott mederbe terelődött, szerencsére csak két fegyelmezetlen elkészítő volt, őket nem büntették meg szigorúan. Megnyugtató, hogy a Szakest komolyságát fegyelmezetlen sörimpotensek nem zavarták meg.

Korsóavató beszédében **Trombitás István** alias: **Surranó** (24. kép) kedvesen

24. kép

emlékezett meg a tanszék 50 évéről és az alapító professzorokról. A Kar új dékánja, **Báhm József** alias: **Bubu** Komoly Poharában a történelmi Magyarország területén megindult szénhidrogén-kutatást és a Selmeci Akadémia tanárainak ebben betöltött fontos szerepét méltatta (25. kép).

A Szakestély résztvevői gyertyák fénye és a klopacska hangja (26. kép) közepette, állva hallgatták meg az Elnök megemlékezését a Tanszék elhunyt professzorairól: **Gyulay Zoltánról**, **Szilás**

25. kép

26. kép

Pálról, **Alliquander Ödön**ről, **Falk Richárd**ról és **Boldizsár Tiborról** (27. és 28. kép), majd a Háznagy felolvasta az olaj- és gázmérnöként végzett mérnököknek és egy hallgatóknak nevét, akik korai haláluk miatt már nem vehettek részt ezen az ünnepségen (29. kép).

27. kép

28. kép

29. kép

A Tanszék jelenlegi vezetője **Takács Gábor** alias: **Maci** emlékszalagot tűzött az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Víz-bányászati Szakosztályának tekintélyes zászlajára (30. kép).

30. kép

Vidám Pohár keretében **Bobok Elemér** alias: **Emu** szellemesen idézte a nagy tekintélyű professorainkkal kapcsolatos vidám eseteket, és **Mádai Sándor** alias: **Sanci** ötletesen elevenítette fel a diákélet vidám perceit.

31. kép

Push professzor, a Klausthali Egyetem tanszékvezetője gratulált az elmúlt 50 évhez, és további együttműködést ígért az elkövetkező 50 évre is. **Steiner** professzor a Zágrabi Egyetem köszöntését hozta magával, és a jó kapcsolatokat azzal is magyarázta, hogy **Gyulay** professzor Csáktornyán született, tehát a világ tényleg kicsi (32. kép).

A további felszólalók **Jármai Gábor**; **Pozsgai János**, **Falk Miklós**, **Feser Péter** alias: **Hepaj**, **Adorján Árpád** alias: **Zölderdő** kedvesen idézték a múltat és emlék-

32. kép

tárgyakat adtak át. A Jubileumi Szakest egyik fénypontja volt **Csete Jenő** alias: **Drugics** felszólalása, aki az Omega-együttes egyik sikeres számának dallamát kölcsönvéve adta elő emlékeit, hasonlította össze hallgatói és jelenkori élményeit. **Udvardy Géza** alias: **Zugtak úr** és **Kőrösi Tamás** igen szellemesen idézték hallgatói emlékeiket.

33. kép: Turkovich György üdvözli a szakestélyt

A szokásos rövid szünet nem törte meg a hangulatot, így az Elnök éjfél tájban elrendelte, hogy az erdész, kőhász és bányász himnuszokat illő áhí-

34. kép: Balekavatás I.

35. kép: Balekavatás II.

36. kép: szakestély utáni beszélgetés

37. kép: a 340 résztvevő

38. kép: életkép

tattal elénekelve, a sok kolléga baráti beszélgetésére és vidám nótázására is idő maradjon.

Sokak megállapítása szerint a Jubileumi Szakestély méltó programpontja volt a két napos ünnepségsorozatnak, méltóan emlékezett az alapítókra, és ha a jelen idő bizonytalanságai is jogosan kicsendültek az elhangzott hozzászólásokból, mindenki bízik a szénhidrogénipar jövőjében és az új technológiák bevezetésétől várható további eredményekben.

(Dr. Szepesi József)

Korsóavató beszéd

Mélyen Tisztelt Jubileumi Szakestély! Magas Praesidium! Legmagasabb Praeses!

Ahogy valamennyiünk, én is nagy örömmel veszek részt az olajmérnök-képzés megindulásának 50. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségsorozaton.

Őszinte köszönetet mondok a magas Praesidiumnak, hogy megtisztelt és engem jelölt ki e korszó – amelyet a kezemben tartok – avató beszédének elmondására. Köszönetet mondok, mert így nekem adódott az a megkülönböztetett lehetőség, hogy elmondhatom: mit jelent és mit jelképez számomra (és talán valamennyiünk számára) a jubileumi korszó.

Ez az ünnepi tárgy sokféle gondolatot ébreszt, mely gondolatok bizonyára újra és újra felelevenednek bennünk, ha majd otthon megpillantjuk e korszót, korszógyűjteményünk becses darabját:

– Úgy érzem és azt gondolom, hogy e korszó emlékeztet bennünket arra – legyünk akár fiatalabbak, vagy idősebbek – hogy „*Mindnyájan voltunk egyszerűen az Akadémián*”. Ekkor egészséges büszkeség tölt el bennünket, hogy tagjai lehettünk és vagyunk az „olajosok” és „gázosok” nagy családjának.

– E korszó felidézi bennünk másik gyönyörű diáknótánk szavait: „*Vivat*

Akademia, vivant Professores!” és meleg szívvel hálát érzünk azon professzoraink, tanáraink, oktatóink, azaz tanító-mestereink iránt, akik megismertették velünk szakmánk tudományát, példát adtak mesterségből, szakmaszeretetből, a jó iránti érzékenységből, a minél nagyobb műveltség elérésének igényéből. Különös hálánk szálljon **dr. Gyulay Zoltán** professzor emlékére, akinek fejében megfogant az olajtermelési szak, az olajtermelési tanszék megalakításának gondolata és megszervezte, megalakította azt 1951-ben. Ugyancsak hálát érzünk **Gyulay** professzor úr akkori **fő támaszai**, szakmánk tudós tanárai, nevezetesen **dr. Alliquander Ödön**, **dr. Falk Richárd**, **dr. Szilas A. Pál** professzor urak emlékére iránt.

Ők, szinte **láttnoki bölcsességgel** tudták, hogy a magyar olaj- és gázipar virágkora közeledik.

– Nagy elődeink **jövendölése beteljesedett**, mert amikor a mi évfolyamunk végzett, még csak pár nagyobb (Budafai, Lovász és Nagylengyel) olajmező termelt, az elmúlt fél évszázad éveiben azonban további jelentős olaj- és gázmezőket (Eger, Hajdúszoboszló, Pusztaföldvár, Szank-Kiskunhalas, Üllés, Füzesgyarmat, Barcs Ny, Sávolgy, és mind között a legnagyobb Algyő-Szeged mezőt) fedeztek fel és állítottak művelésbe.

Igen nagy esemény volt a **gázszolgáltató vállalatok megalakítása**. A sors

kegye, hogy hajdani professzoraink e felvirágzásnak részesei, tanúi lehettek, és az általuk nevelt utódok az Alma Materben és az üzemekben folytathatták a munkát, amit ők megalapoztak.

– E korszóra nézve ma és a jövőre nézve is azt kívánjuk, hogy „*Éljen soká a bányász szak!*” azaz a mi olajos és gázos szakmánk – az Alma Materben és a gyakorlati életben egyaránt.

– Eszembe jut, **Gyulay** professzor úr milyen bölcsen tanította, hogy „az olajmezők nem hálnak meg”. Milyen nagy dolog lenne, ha e gondolat valósággá válna! Azt hiszem szakmánknak van még néhány lehetősége, mellyel ez elérhető. Úgy vélem ilyen lehetőség rejlik az **újabb szénhidrogén-kihozatal növelő eljárások megtalálásában és gazdaságos megvalósításukban, a geotermális energiatermelés és -hasznosítás elterjesztésében, a föld alatti gáztárolás kiterjesztésében és a nemzetközi gázforgalmazásba való nagyobb mértékű bekapcsolásában, valamint lehetőség biztosítása a magyar olaj- és gázmérnökök számára, hogy bekapcsolódhassanak a külföldi szénhidrogén-készletek felkutatásába és kitermelésébe**.

Ezen gondolatok jegyében avatom fel korszónkat, ürítem annak tartalmát a szakestély résztvevőinek egészségére, valamint az olaj- és gázmérnöki szakok felvirágoztatására.

(**Trombitás István, alias Surranó** korszóavató beszéde)

EGYESÜLETI HÍREK

Az OMBKE tiszteleti tagjainak és nyugdíjas vezetőségi tagjainak ülése

(Budapest, 2001. december 20.)

A tiszteleti tagok óévbücsúztatóján **A** szép számban megjelent tagtársakat és a meghívott vendégeket **dr. Tolnay Lajos**, az OMBKE elnöke köszöntötte (**1. kép**), és adott rövid összefoglaló tájékoztatást az egyesület vezetőségének eddigi munkájáról, továbbá a jövőbeni feladatokról. Az ülésen adta át **dr. Zettner Tamás** egyetemi tanár, a MTESZ főigazgatója és alelnöke a 2001. évi MTESZ-díjat **dr. Fazekas János** tiszteleti tagnak, az OMBKE korábbi elnökének (**2. kép**).

A 150 éves Országos Erdészeti Egyesület képviselőjében **Szász Tibor** tolmácsolta a társ-egyesület üdvözlését és jókívánságait. **Dr. Szűke László** a Tiszteleti Tagok Tanácsa vezetősége nevében fogalmazta meg jókívánságait, és kérte, hogy az OMBKE vezetősége konkrétan foglalmazza meg elvárásait a tanács munkájával kapcsolatban, továbbá, hogy a 2002-es bécsi szakmai konferencián több nyugdíjas tag részvételéhez járuljon hozzá az egyesület. **Dr. Tamásy István** pozitívan értékelte az új vezetőség eddigi munkáját és azt, hogy az egyesületi lapok – mint a tagok közötti legfontosabb

1. kép

összekötő kapocs – időben, színvonalasan megjelentek. Véleménye szerint az egyesületi élet a helyi csoportok tevékenységén alapul. Követendő példaként említette meg a Bányászati Szakosztály budapesti helyi csoportjának kiemelkedő munkáját. Feltétlenül fontosnak tartja, hogy a soproni Központi Bányászati

2. kép

Múzeum állandó kiállításán az elmúlt 50 év történéseit is bemutatják.

Csath Béla tájékoztatta a megjelenőket arról, hogy Kolozsvárott 2002. január 26-án rendezik meg a Debreczeni Márton emlékülést. Javasolta, hogy az egyesület adja ki a tiszteleti tagok névsorát. Beszámolt a Történeti Bizottságban, az elhunyt kiemelkedő egyesületi tagok sírjainak felkutatásával – ún. sírkataszter készítésével – kapcsolatos munkáról.

Dr. Pilissy Lajos felhívta a figyelmet arra, hogy a 2002. év az egyesület megalakulásának jubileumi éve, ebből az alkalmából összefoglaló kiadványokat kellene megjelentetni, pl. az egyesületi kitüntetését kapott tagok névsorát, melyhez az adatok jó része rendelkezésre áll.

Pálffy Gábor az arany-, gyémánt-diplomákról tanúsító egyetemi díszoklevelek adományozásának előkészítő munkáiról tájékoztatót. **Dr. Tolnay Lajos** válasza után a baráti beszélgetés kora estig folytatódott. Az egyesület vezetősége apró figyelmességgel – Az OMBKE története 1982-1992. c. minikönyvet, 2002. évi zsebnaptárt és bányászjelvényt tartalmazó csomaggal – lepte meg a jelenlévőket.

(**Dr. Horn János**)

Tisztújítás az ETE-ben

Az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület 2001. november 13-án tartotta a XXXI. tisztújító küldöttgyűlését Budapesten. Az ETE új elnöke **Bakács István**, az E. ON Hungária Rt. igazgatóságának tagja, főtitkára **dr. Zsebik Albin**, a BMGE tanszék-vezetője, a Műszaki Tudományos Tanács elnöke **dr. Molnár Károly**, a BMGE rektorhelyettese lett.

Szakosztályunk vezetőségének évváró ülése

(Budapest. 2001. december 18.)

A Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály vezetőségének 14 tagja (**Barabás László, Bogdán Győző, Csath Béla, Dallos Ferencné, Götz Tibor, Jármái Gábor, dr. Kassai Lajos, Kelemen József, Keresztes N. Tibor, Kovács János, Körösi Tamás, dr. Meidl Antalné, Pataki Nándor, Tóth Béla**) volt jelen az évváró vezetőségi ülésen. Körünkben üdvözölhettük **dr. Szabó Györgyöt**, az OMBKE alelnökét is. **Kovács János**, a szakosztály titkára üdvözlő szavait követően néma felállással adóztunk az év folyamán elhunyt tagtársaink: **dr. Bálint Valér, dr. Bán Ákos, dr. Csíky Gábor, Mecsner Miklós, Szabó József, Takács Zoltán** és **Tóth Zoltán** emlékének. Ezt követően a következőkről tanácskoztunk:

- A szakosztály 2001. évi tevékenysége (Kovács János)
- A 2002. évi feladatok (Kovács János)
- A szakosztály tevékenységének értékelése.

A 2001 évben végzett munka során eleget tettünk a két legfontosabb célkitűzésnek, a hagyományápolásnak és a szakmai ismeretek bővítésének.

A szakosztályi munkáról részletes beszámoló készült, ehhez Kovács János csak rövid kiegészítést fűzött:

Egyszerűsödött az egyesületi központ működési mechanizmusa, az ügyvezetésben végrehajtott személyi változásoknak köszönhetően.

A sikeres rendezvények közül kiemelhető: a nagylengyeli kőolajmező felfedezésének és a szakosztály megalakulásának évfordulói alkalmából rendezett szakmai nap, kiállítás (amelyen 230-an vettek részt), a hagyományos Borbála-napi ünnepségek, a nagykanizsai MAORT-lakótelepen rendezett ünnepség, valamint a MOIM-emléknap.

Lapkiadásunk – a MOL Rt. szponzori tevékenységének köszönhetően – zavarmentes volt. Az évben először került sor összevont, közös BKL-lapszám kiadására, mely a 2000. évi 89. tisztújító küldöttgyűlésről tudósított részletesen. A vezetőségnek továbbra is törekednie kell arra, hogy a tagok cikkírói, tudósítói kedve növekedjen. Elkészült a szaklap elektronikus változatának kialakítására vonatkozó bemu-

tató anyag, ezt a vezetőségi ülésen adta át véleményezésre **Dallos Ferencné** felelős szerkesztő.

Az egyesületi nemzetközi együttműködési kapcsolatok visszafejlődésének következtében szakosztályi külföldi kapcsolataink is szinte ellehetetlenültek. Szakmai úton próbáltuk ismét feléleszteni a szlovén, horvát és szlovák társegyesületekkel kialakított – régen igen eredményesen működő – kapcsolatainkat, de nem sok sikerrel. Ez elsősorban politikai okokkal magyarázható. Az egyesület által szervezett selmechányai szalamander ünnepségen, az Erdélyi Műszaki Tudományos Társaság (EMT) által rendezett Bányászati-kohászati-földtani tudományos konferencián és a cellei DGMK Konferencián vettek részt jelentősebb számban tagtársaink.

Sok időt fordítottak helyi csoportjaink és szakosztályunk vezetői a taglétszámok felülvizsgálatára. A nagyrészt személyes megkeresésen alapuló felülvizsgálat eredménye: a 2000. év végén regisztrált szakosztályi létszám csaknem 10%-kal (327 főre) csökkent.

A 2002. évi fontosabb feladatok

• A szakma XXV. vándorgyűlésének megrendezése. Szakosztályunk vezetősége felkérte **dr. Szabó Györgyöt**, hogy vállalja el a gesztóri teendőket.

• A lapkiadás anyagi forrásainak biztosítása, közös egyesületi lapkiadási koncepció kidolgozásában való közreműködés.

• A taglétszám stabilizálása.

• A nemzetközi kapcsolatok újjáélesztése.

Az elhangzottakhoz hozzászólt **dr. Szabó György** (vándorgyűlés szervezése, lapkiadás, BKL-monográfia kiadása, taglétszám témában), **Csath Béla** (Borbála-érem adományozása, Borbála-vándorkiállítások megszüntetése, szakosztályi kiadványok – BKL-monográfia, szakosztálytörténet, sírkataszter – készítése témában), **Götz Tibor** (a budapesti tagok összefogása, lapkiadás, vezetőségi összejövetelek témában), **Jármái Gábor** (nemzetközi kapcsolatok kialakítása, fontosabb dunántúli rendezvények témában), **Kelemen József** (az egyesületi kitüntetések adományozása, nyilvántartása, kiadványban való rögzítése témában), **dr. Meidl Antalné** (tagnyilvántartás, felülvizsgálat, tagdíjfizetés témában),

Dallos Ferencné (lapkiadás, szakosztályi kiadványok készítése témában).

A vezetőségi ülésen adták át **Bruckner Lajosnak**, a dunántúli helyi szervezet tagjának a Borbála-érem miniszteri kitüntetését, melyet a miskolci, december 4-i központi Borbála-ünnepségen akadályoztatása miatt nem tudott átvenni.

Beszámoló a Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály tevékenységéről.

(2000. október 7.-2001. december 31. közötti időszak)

Taglétszám:

2000 decemberében: 460 fő

2001 decemberében: 327 fő

Rendezvényeink:

1. Szakmai napok

• Szoboszlói Filiszterek Társaságának tavaszi és őszi szakmai napja, szakestély (Budapest).

• 50 éves a magyar középfokú olajipari szakképzés, szakmai nap és kiállítás (Nagykanizsa, 2001. április 28.).

• 50 éves a magyar olajmérnökképzés és a Miskolci Egyetem Kőolaj és Földgáz Intézete. Tudományos ülés, kiállítás és szakestély (Miskolc, 2001. szeptember 21–22.).

• Szilárdásvány-kutatás szakmai újdonságai, szakmai nap (Balatonalmádi, 2001. szeptember 28.).

• 50 éve termel a nagy lengyeli szénhidrogénmező, 60 éve alakult meg a Dunántúli Olajvidéki Osztály, szakmai nap, kiállítás és szakestély (Gellénháza, 2001. október 27.).

• 50 éves a Miskolci Egyetem Geofizikai Tanszéke, szakmai nap (Miskolc).

2. Emlékküldések

• 180 éve született Zsigmondy Vilmos bányamérnök (Nagykanizsa).

• 75 éve hunyt el Halavács Gyula geológus (Budapest).

• 85 éve hunyt el Zsigmondy Béla gépészmérnök (Budapest).

• Dr. Szilas A. Pál és dr. Vámos Endre emlékküldés, szoboravatás és kiállítás (Zalaegerszeg, MOIM, szeptember 28.).

3. Egyéb rendezvények

• Gyászszakestély (Nagykanizsa, 2001. január 11.).

• Az OMBKE 2001. július 5-i választmányi ülésének megszervezése a MOL Rt.-nél.

• Olaj! Olaj! Olaj! c. film bemutatója (Szolnok).

• Szent Borbála a bányászok és tűzérkek védőszentje kiállítás (Nagykanizsa, 2001. december 5–12.).

• Emlékoszlop-avatás a MAORT-lakótelepen (Nagykanizsa, 2001. december 5.).

Részvétel és közreműködés egyéb rendezvényeken:

• Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) Bányászati-kohászati-földtani Tudományos Konferencia, 8 előadás, 11 fő. (Csíksomlyó, 2001. április 5–8.).

• DGMK Olajbányászati Konferencia, 4 fő (Celle).

• Magyarhoni Földtani Társulat Vándorgyűlése, 15 fő (Miskolc).

• Nemzetközi Bányász-Kohász-Erdész Találkozó és konferencia, 20 fő (Tatabánya, 2001. május 18–20.).

• Szalamander Ünnepe, 5 fő (Selmecbánya, szeptember 6–9.).

• 36. Nemzetközi Gázkonferencia és Kiállítás 6 fő (Budapest, 2001. szeptember 11–12.).

• 7. Gázkereskedelmi Konferencia, 25 fő (Budapest, 2001. május 15–17.).

Jó szerencsét! köszöntés 107. évfordulója, 5 fő (Várpalota).

• Országos Bányásznapi, 5 fő (Tapolca).

• TIGÁZ Rt. 50 éves jubileumi ünnepe, 5 fő (Hajdúszoboszló).

• Központi Borbála Nap, 6 fő (Miskolc).

• Kiadványok készítése, illetve közreműködés az összeállításban:

– MOIM 11. füzet (Múzeumi Kalauz).

– MOIM 12. füzet (MOIM Archivum).

– Beszélgetések az olajiparról. III. kötet.

– „Válogatás 175 év dalaiból” daloskönyv.

– Az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztálya Dunántúli Helyi Szervezetének története 1941–2000.

– A KFVSz legújabb története.

– BKL Kőolaj és Földgáz szaklap monográfiája (1986–2000) II. rész.

– Közreműködés a MOIM szénhidrogénbányászat-történeti kiállítási anyagának begyűjtésében és elkészítésében.

• Pályázati tevékenység:

– A MOL Rt.-OMBKE-MOIM 2000. évi történeti pályázatán 4 tagtársunk ért el I., II. és III. helyezést.

– A MOL Tudományos Díjra kiírt pályázaton 1 tagtársunk nyert első díjat.

• Egyesületi és szakmai tevékenység elismerése:

– MOL Életmű Elismerést kapott 3 tagtársunk.

– Borbála-érmet kapott 5 tagtársunk

– Zsigmondy Vilmos emlékermet és OMBKE Egyesületi Munkáért plaketet kapott 1-1 tagtársunk.

(de)

Koch Antal-Szentpétery Zsigmond emlékküldés

(Kolozsvár, 2002.)

A Erdélyi BÓLYAI TÁRSASÁG 2002. február 16-án Koch Antal-Szentpétery Zsigmond Emlékkonferenciát tart Kolozsváron. A Bethlen Kata Diakónia Központban megrendezésre kerülő, tudományos felolvasó üléssel egybekötött emlékünnepezen tisztelegnek az egykori kolozsvári Ferenc József Tudomány Egyetem első ásvány- és földtanprofesszora (Koch Antal), valamint utolsó ásvány- és közetanprofesszora (Szentpétery Zsigmond) munkássága előtt, haláluk 75., illetve 50. évfordulója alkalmából.

HAZAI HÍREK

A MFT előadói ülése

(Budapest, 2001. november 21.)

A Magyarhoni Földtani Társulat Dél-Dunántúli Területi Szervezete előadói ülésének a MOL Rt. adott otthont. A következő előadások hangzottak el:

Koncz István (MOL Rt.): Petróleumrendszerek.

Császár János-Martón Tibor-Tóth László (MOL Rt.): Akusztikus mérés a 21. században.

Várhegyi András (geofizikai szakértő)–**Horváth Zsolt** (MOL Rt.): Radiometriai módszerek alkalmazása a hazai szénhidrogén-kutatásban – dél-dunántúli esettanulmány.

Tóth János (MOIM): A Magyar Olajipari Múzeum bemutatása, különös tekintettel a geofizikai gyűjteményre.

Földes Tamás (MOL Rt.): Computertomográf-mérések rezervoargeológiai alkalmazási lehetőségei – néhány olajipari példa.

Szekely Edgár (Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság): A termálfelhasználás helyzete Nyugat-Dunántúlon.

(Cs. B.)

Az MTA X. Földtudományi Osztálya Bányászati Tudományos Bizottságának 2002. évi ülésterve

Az MTA BTB 2002. évi munkatervét a múlt évi utolsó, december 4-i miskolci ülésen **dr. Takács Gábor**, a bizottság titkára ismertette. Tekintettel arra, hogy ez év májusában kerül sor az MTA-nál a tisztújításokra, majd azt követően a BTB új vezetőségének megválasztására, az év folyamán csak két bizottsági ülést tervez a vezetőség. Az első ülés témája a kő- és kavicsbányászat eredményeiről szóló előterjesztés megvitatása, valamint az elmúlt ciklusról készített munkabizottsági beszámoló elfogadása lesz. Az év közepére tervezett ülésen a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karán folyó kutatómunkáról tart előadást a kar dékánja, **dr. Böhm József**. A BTB 2002. évi tisztújító ülését várhatóan szeptember-október hónapban tartják meg.

(dÉ)

„A földhő bányászható” Észrevétel dr. Járai Antal, Gondolatok a Bányatörvény hiányosságairól c. cikkéhez

Dr. Járai Antalnak a Kőolaj és Földgáz 34. (134. évf.) 2001/11-12. számában megjelent cikkéhez kapcsolódó észrevételeimet, mint egy geotermikus energiát kitermelő létesítmény feltételezett beruházója, a jelenleg érvényes bányatörvény esetleges alkalmazója fogalmazom meg, és a jogszabály-módosításoknál megfontolásra javaslom.

Abban az esetben, ha a geotermikus energia mélyebb, fűrt kutakból – például a nagylengyeli olajmező egyik bányatorkán – napi több ezer köbméter „szénhidrogénnel szennyezett” termálföldvíz zárt rendszerű kitermelése és visszasajtolása kútpárban vagy kútcsoportban történik, akkor a bányatörvény értelmezhetővé, a földhőbányászat érdekében alkalmazhatóvá válik.

A nagy kútmélységek, a nagy réteg- és kútfelhőmérsékletek, a több száz bar nyomás, a robbanásveszélyes vagy mérgezőgáz-tartalmú termálföldvíz, a korrózió, a sókiválás és más speciális körülmény jelentik azokat a műszaki feltételeket, amelyek között a geotermikus energia kitermelését – a geotermikus erőműben való átalakításhoz – a szénhidrogénbányászat módszereivel, eszközeivel és felhalmozott ismeretanyagával célszerű megoldani.

Az évszázados hazai tapasztalatokat összegezni, elemezni, a földhővel kapcsolatos kutatásokat pedig folytatni kell. Nézzünk csak körül, hogy a kedvezőtlenebb adottságú országok mit produkáltak ezen a területen az elmúlt évtizedben. Szélerő-kutatások is folynak országunkban. Megjelentek már az új szélerőművek prototípusai. A földhő hasznosításával nagyságrendekkel több energiához juthat nemzetgazdaságunk, több évszázadon keresztül.

Külön figyelmet igényel a különféle hőmérsékletű termálföldvizek szezonális, föld alatti tárolásának kutatása.

A hatósági jogkörök szétválasztásakor a Németországban alkalmazott eljárást figyelemre méltónak tartom. Tudomásom szerint ugyanis a vízjogi és a bányahatósági eljárások elsődlegességét a 100 méteres mélységnél határozták el. A kollégák szerint ez egyszerű és világos jogkövetést eredményez.

Csak remélhető, hogy 2003-ban a Magyarországon megrendezésre kerülő Európai Geotermikus Konferencia időpontjáig egyértelmű, magyar szabályozási rendszerrel ismerkedhetnek meg a részt vevő országok képviselői.

Farkas Iván

okl. gépészmérnök

Adalék az „Emlékoszlop-avatás Nagykanizsán” c. hírhez.

A Magyar Amerikai Olajipari Rt. (MAORT) a mérnökeket és vezető tisztviselőket úgy szerződtette, hogy részükre „természetbeni lakást, fűtést és világítást” biztosított. Nem felejtettek el a fizikai dolgozók és kisebb beosztású tisztviselők letelepedését szolgáló lakások építéséről sem. A kőolaj megtalálásával szinte egy időben, már 1938-ban megkezdődött a bázakerettyei lakótelep építése, majd az 1940 után megtalált a lovászi olajmező dolgozói részére is építettek lakásokat. A lakótelepeken étkezdé, üzletház, munkásotthon, mozi és kultúrház, orvosi rendelő (és orvos lakás) is épült.

Nagykanizsán **dr. Krátky István** polgármester rendkívüli segítőkészségével jutott az olajipar ahhoz a területhez, ahol 1942-ben megkezdődött a mai napig is idegenforgalmi látványosságként is ismert lakótelep építése. A lakótelepet a MAORT korábban elképzelhetetlen igényességgel, csúcs szinten kívánta megépíteni. Bár a háború miatt – annak ellenére, hogy a MAORT mint kiemelt fontosságú hadiüzem aránylag gyorsabban kapta meg az ún. „zárolt” anyagok kiutalását – az építési anyagok beszerzése nem volt nehézségektől mentes. (Beton, kavics és fűrészi célra már nem használható cement elegendő mennyiségben állt rendelkezésre, Székelyföldön pedig egy egész erdőt vásároltak a faanyag biztosítására.) Mivel megfelelően igényes kivitelezőt nem találtak, saját építési részleget hoztak létre, amelyben felkészült és jól megfizetett szakemberek dolgoztak.

A házak formájában eltértek a Bázakerettyén alkalmazott göcseji oromzatos (Antal-féle) háztípustól, mivel úgy ítélték meg, hogy bár az jól mutat az olajmezőkön, nem való a tervezett villanegyedbe. Több neves építész terve közül **dr. Kotsis Iván** építészprofesszor lakóházterveit kiválasztva és azt alapul véve tervezték meg a nyeregtetős, cserépfedeles, ház mögötti terasszal, virágablakkal, beépített bútorokkal ellátott tágas épületeket. A teleptervezésnek és kivitelezésének „szellemi atyja” **Bösze Kálmán** erdőmérnök volt, aki már egyetemi éveit

alatt építész-tervezőként és komoly építkezések „pallérjaként” is komoly gyakorlatot szerzett. **Bösze Kálmán** kiváló ízlése és szakmai vénája még ma is látszik a lakótelepen – a bokrok és örökzöldek, a „böszeszakál”-t termő fák mind rá emlékeztetnek. Böszenek az volt a célja, hogy a telep csöndjével, klímájával, kényelmével, üdülőtelepi jellegével az ott lakók teljes pihenését és munka utáni kikapcsolódását biztosítsa. Nem tervezett a házak közé elválasztó kerítéseket. Nem engedte meg a lakótelepi házak mellett disznóólak, csirkeudvarok, veteményes kertek kialakítását, mondván, hogy az olajipari dolgozók keresnek annyit, hogy táplálékukat az üzletekben megvehessék. **Bösze Kálmán** elképzelései alapján **Pára Ferenc, Berkes József, Keresztes Győző, Viktor Cür** készítette el a kiviteli terveket. **Dombay János, Séger Imre, Oszoha Géza, Pásztor Zoltán, Bányai Miklós, Faragó László** és **Hegyí István** technikusok és építőmesterek valószínűsíthetik meg akaratát.

A lakótelep további fejlesztését – a mai napig is üresen álló – közeli üres telken képzelték el, de erre a háborús időszak miatt és az azt követő nehéz években már nem kerülhetett sor. A telep így is teljes egészé, díszé, ékessége a városnak. Nagykanizsa lakosai a telepet akkor is „MAORT-kemp”-nek nevezték, amikor a MAORT szó nemkívánatos volt. Az épületek ma már magántulajdonban vannak, néhány kivételével ma is megőrizték eredeti formájukat. Nagykanizsa Megyei Jogú Város az 51 lakóház városképi megjelenését és a lakótelep növényzetét rendeletileg védi.

(A 2001/11–12. számban megjelent hírhez észrevételt írt: **Udvardi Géza**)

KONFERENCIA

Újabb eredmények a hazai tudomány-, technika- és orvostörténet köréből c. ankét.

(Budapest, 2001. november 19–21.)

Az MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága, az MTA Tudomány- és Technikatörténeti Komplex Bizottsága, a Magyar Orvos-

történeti Társulat, az Országos Műszaki Múzeum, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár a 18. Országos ankétját „Kapcsolatok Magyarország és Európa más részei között a tudományok, a technika és az orvoslás történetében” témakörben rendezte meg az MTESZ Pesti konferenciaközpontjában. Az üdvözlések és a plenáris ülés hét előadása után a következő témakörben tartottak előadásokat a mintegy 100-120 fős hallgatóság előtt:

– Magyar diákok külföldi egyetemjárása

– A külföldi egyetemjárás hazai feltételei

– Kiemelkedő magyar műszaki egyenlőségek európai kapcsolatai

– Magyar orvosok európai kapcsolatai

– Európai kapcsolatok a magyar haditechnika történetében

– Iparunk európai kapcsolatainak jelene és jövője.

Iparágainkat érintő, bányászati, kohászati témájú előadások:

– **Tóth János** A csúcstechnika tíz éve a magyar olajiparban

– **Sragli Lajos** Magyar tudósok, műszaki szakemberek az európai és hazai szénhidrogén-kutatás tudományos megalapozásában

– **Kozma Erzsébet:** Szabadalmak és találmányok a Dunai Vasműben

– **Csath Béla:** Európai kútfúrési technológiák hatása Zsigmondy Vilmos mélyfúrési tevékenységére

Zsigmondy Vilmos az 1865-ben megjelent „Bányataná”-nak előszavában így írt: „...a fűrást tárgyaló fejezetre nézve leginkább Beer, Bruckmann és Kind kitűnő munkái után indultam...”, ám az e könyvének végén felsorolt 41 irodalmi hivatkozásból láthatjuk, hogy Zsigmondy Vilmos alaposan ismerte az európai mélyfúrások technológiájának kialakulását, s ezekből nagy segítséget tudott meríteni fűrásainak lemélyítéséhez. Alkalmazásukkal mélyfúrési vállalkozásának fénys – határainkon is túlterjedő híru – évtizedét nyitotta meg.

– **Krisztián Béla:** A magyar bányászok európai kapcsolatrendszere a középkorban. **Georgius Agricola** (1494–1555) munkásságának hatása.

A humanista Agricola korának ki-

terjedt kapcsolatokkal és kiváló felkészültséggel rendelkező természettudósa. A magyarországi bányászat technológiáját, szervezettségét bemutató Agricola ismerte, műveiben több helyen bemutatja a magyarországi bányászat egyes műveleit, helyzetét. Számos gazdasági, jogi, szociális és egészségügyi területet is feldolgozott művében.

– **Szemán Attila:** Erdély bányászatának „helyreállítója”

A Rákóczi-féle szabadságharc levereése után Erdély első katonai helytartója, az „igen bányász” gróf Stefan Steinville generális lett. A háborús időkben elpusztult vagy szünetelő bányászat megindítását, védelmét a főparancsnok látta el. Magánbányászatot is folytatott az egykori Zaránd megyei aranybányászat viszonylatában, és komoly nyereségeket könyvelhetett el ezen a téren is. Noha ez a tetterős katonai visszaéléseket is elkövetett, s mint labanc tiszt a császári elnyomást képviselte, tettei nyomában az erdélyi bányászat valóban felvirágozott.

– **Szendő Attila:** Egy Selmechányán végzett és Heidelbergben doktorált kohómérnök magyar szaknyelvű munkássága (**dr. Kubacska Hugó**, 1841–1890).

Kevésbé ismeretes a hazai szakirodalomban, hogy az 1867-es kiegyezés után ösztöndíjas doktoranduszokat a szakminisztériumok külföldi egyetemre küldtek, így a m. kir. Bányászati és Erdészeti Akadémia felügyeleti hatósága is. Valószínűleg az első ilyen bányász-kohász ösztöndíjas Kubacska Hugó, az akadémia tehetséges tanársegéde volt, aki Bunsen és Kirchoff „híres tanárok oldala mellett” a kémiai és fizikai szakterületen szerzett doktori címet. A hazai tudománytörténetben maradandó alkotása a magyar fémkohászati szakszótár megalkotása, amellyel biztos alapot adott – Kerpely Antal vaskohászati szótárával együtt – Péch Antal bányász-kohász szaknyelvi szintézisének.

– **Laár Tibor: Born Ignác** és a „Varrászfuvola”

Az előadó Born Ignác életrajzi írásaiban elhanyagoltan kezelt szemelvényekre hívta fel a figyelmet. Így megemlíti a balesetével, a honfiúsításával és halálának dátumával kapcsolatos közlések hiányosságát, valamint Lux András tanulmányát idézve, ismerteti

Born Ignác életének a „Varázsfuvola” c. opera Sarastro szerepével hasonló vonásait igazoló szöveget.

A résztvevők megkapták a „Technikatörténeti Szemle (XXIV.) 1999–2000” című kötetét, mely a magyar műszaki múzeológia és a hazai tudomány- és technikatörténeti kutatások egyetlen folyamatosan megújuló fóruma. Bejelentették a 2002. évi ankét témáját: „A tudomány, a technika és az orvoslás történetének tárgyi tanúi a magyar közgyűjteményekben.”

(Csath Béla)

KIÁLLÍTÁSOK

• „Selmebánya, az európai bányászat bölcsője” címmel rendezett kiállítást a Szlovák Bányászati Múzeum és a DUNAFERR Dunai Vasmű Rt. Humán Intézete Dunaújvárosban. A kiállítást 2001. október 15. és november 15. között lehetett megtekinteni.

• A soproni Központi Bányászati Múzeumban megnyitott – és a Selmebányai Központi Bányászati Múzeum anyagából készített – „Bányászati kincsek Selmebányáról” c. kiállítás 2001. november 30-tól az Öntödei Múzeumban, Budapesten is megtekinthető. A kiállítás, melyet **Ph. Dr. Jozef Labuda CSc.**, a selmeci múzeum főigazgatója és **dr. Tóth Lajos** egyesületünk elnöke nyitott meg, 2002. február 28-áig tart nyitva. A kiállítás megrendezését támogatták: ALBA METALL Kft., Bányász Kultúráért Alapítvány, Fémalk Kft., Lencsehegyi Szénbánya, Magyar Öntészeti Szövetség, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, az OMBKE és a TP Technoplusz Kft.

SZAKVÁSÁROK

X. Minőség Hét

(Budapest, 2001. november 5-8.)

A rendezők, a Magyar Minőség Társaság (MMT) és az EOQ MNB (az Európai Minőségügyi Szervezet Magyar Nemzeti Bizottsága) azzal a céllal szervezték meg a szakmai napokat, hogy a résztvevők megismerhessék a gazdasági-társadalmi folyamatok minőséggel kap-

csolatos fő vonásait, a minőségirányítás új követelményeit, elvárásait, valamint új feladatait.

„e + e” Nemzetközi ipari elektronikai és elektrotechnikai szaktávásár

(Budapest, 2001. október 17-19.)

A második alkalommal megrendezett „e + e”, szaktávásáron a tavalyihoz képest 500 m²-rel nagyobb területen mutatkoztak be a kiállítók. A közvetlen kiállítók száma 34%-kal, 114-re emelkedett. A vásáron több mint 230 cég képviseltette magát, közülük 53-an először voltak jelen. A 22 külföldi cég húsz országot reprezentált. Újdonság volt, hogy a kiállítócsarnok bejáratánál elhelyezett nagy kivetítőn a vállalatok interneten is bemutatkozhattak.

VIET Nemzetközi Elektrotechnikai és automatizálási szaktávásár – Messetechnik Austria szaktávásár

(Bécs, 2001. október 9-12.)

Az egymással kínálatában és tartalmában mindinkább összeolvadó két vásár közös megrendezése sikeresnek bizonyult. A két vásár kellő áttekintést adott az automatizálás-, a folyamat- és gyártástechnika, valamint a mérés- és szabályozástechnika szakterületéről, fejlődéséről és az új irányzatokról. A vásárokkal egy időben különféle szakmai fórumokat szerveztek, így az Automatizálási Napokat, a Mikroelektronika Információs Napot, az „e” Fórumot és a Nemzetközi Világítástechnikai Szalont.

KÜLFÖLDI HÍREK

Kútban elhelyezett olaj-víz szeparátorok

A kútba épített olaj-víz szeparátor technológiai rendszer célja, hogy a víz és az olaj szétválasztása, valamint a leválasztott víz elhelyezése közvetlenül a kúttalpon történjen meg. A technológia alkalmazásával nagymérték-

ben csökken a termelt víz elhelyezési költsége, elkerülhető az iható vizet tároló telepek szennyeződése, és néhány esetben növekedett a kutak olajtermelése is. Az utóbbi két évben fellendült az ilyen eszközök kínálata és használata. Jelenleg két alapvető típust ajánlanak a gyártók: a hidrociklonos és a gravitációs elven működő technológiákat. (A hidrociklonos megoldást gyakran kombinálják elektromos búvárszivattyúkkal.) A gravitációs technológia az olcsóbb.

John A. Veihn ismerteti az egyes technológiai megoldásokat, a kezdeti kísérleteket, a tapasztalatokat és a felmerült problémákat. A közlemény szerint a hidrociklonos mélybeli szeparálás ráfordítási igénye 90 000-250 000 USD (a kútjavító berendezés költségei nélkül). A kútjavító berendezés költségei gyakran meghaladják a 100 000 USD szintet. A gravitációs szeparálás költsége kisebb, 15 000-25 000 USD nagyságrendű.

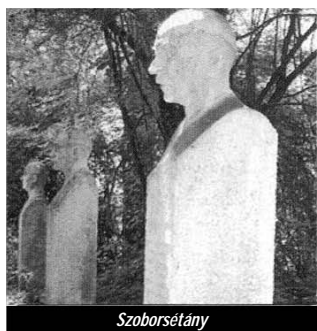
Oil and Gas Journal

Bővülőképes betétcsövek alkalmazása az ultramélyvízi fúrásoknál

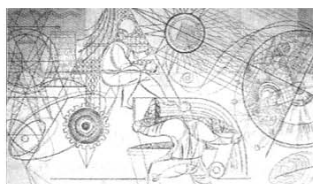
A Shell az Alaminos Canyon egyik kútjába – ahol a vízmélység 2375 m – 2001 januárjában már a második bővülőképes betétcsövet építette be. Ez az első alkalom, amikor egy kútba két bővülőképes betétcsövet építettek be, mégpedig rekord (4877 m hosszúságot meghaladó) mélységben. Az első – 13 3/8”-es külső átmérőjű és 361,5 m hosszú – betétcsövet 16”-es beléscsőbe 2000 szeptemberében, a második – 9 5/8” külső átmérőjű, 463,6 m hosszú – betétcsövet 11 3/8”-es beléscsőbe 2001-ben helyezték el a kútban. A beépítés mindkét esetben nyitott lyukszakaszba történt. Az utóbbi beépítéssel kapcsolatos néhány adat: a rendszert 5 órán keresztül 14 MPa terjeszkedési nyomást alkalmazva bővítették, a művelet során a betétcső eredeti külső átmérője 11,8%-ot bővült és a teljes hosszából 4%-ot veszített. Az Enventure Global Technology LLC által eddig végrehajtott tizenkilenc bővülőképes csőbeépítésből 6 nyitott lyukszakaszba, 13 pedig beléscsővezetett lyukba történt.

Oil and Gas Journal

Művészeti alkotások a Miskolci Egyetemen

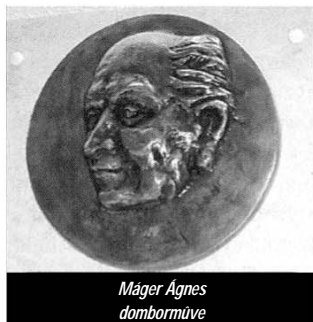
Szoborsétány

Hincz Gyula ólomgrafikája

Szász Endre: A tudás fája

Máger Ágnes domborműve

Domanovszky Endre gobelinje

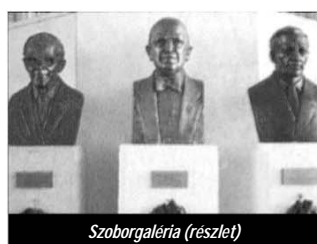
Barcsay Jenő mozaikja

Kucs Béla parkszobra

Ferenczy Béni domborműve

Szoborgaléria (részlet)

Társaink emlékére

A magyar művészettörténet több mint 50 kiemelkedő alkotását találjuk a Miskolci Egyetem területén. Kiváló, elismert festők, szobrászok, iparművészek művei díszítik a környezetet, ahol hallgatóink élnek, tanulnak. A tudásuk megszerzésével egyidejűleg az értékes művészet iránti igény is lelkükbe ivódik.

A **külséri alkotások** közül először a **kollégiumok falát díszítő domborművek** készültek el 1956-ban, ezek **Pátzay Pál, Ferenczy Béni, Borsos Miklós, Medgyessy Ferenc, Vilt Tibor és Tar István** alkotásai. Az 1960-as években kezdődött az egyetem parkjában egy **szoborsétány** kialakítása. Az egyetem híres professzorainak emléket állító **mészköszobrok** alkotói **Schaár Erzsébet, Vigh Tamás, ifj. Szabó István és Varga Miklós** voltak. **1968-ban Kerényi Jenő** alkotta a „**Körzök kéz**” című művet, mely a Műhelycsarnok bejárata fölött található. Az **1970-es** évek óta a diákeveket megszépítő tréfák központi szereplője **Kucs Béla** „**Fekvő női akt**” című parkszobra. Az alkotó ember és a technika kapcsolatát szimbolizálja **Vilt Tibor, 1972-ben** a Központi Könyvtár mellett felállított „**Technika**” című kompozíciója. Az egyetem főépítészének, **Janáky Istvánnak** állít emléket **Varga Miklós, 1976-ban** az Egyetem főbejáratánál elhelyezett **domborműve**. Az Egyetem belső udvarát díszíti az **1980-ban** elkészült „**Diszkút**”, mely **Ferenc István** alkotása. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület felkérésére készítette **Kanizsai László 1992-ben** a „**Társaink emlékére**” címet viselő meditatív kompozícióját, mely a Központi Könyvtár melletti parkban található. **1995-ben Bódi László** faragta, a fiatalon elhunyt **ifj. Kunt Ernő** professzor emlékére, a Bölcsészettudományi Intézet épülete elé állított **kopjafát**.

Az **Egyetem épületeiben a belső teret gazdagító műalkotások sokaságát találjuk**. Az 1960-as években született **Barcsay Jenőnek** a Központi Könyvtár földszinti fogadóterét díszítő „**Beszélgető**” című mozaikja. **Hincz Gyula 1965-ben** - az egyetem főépületében - 30 négyzetméteres, csiszolt mészkölapokkal burkolt falfelületre véste a tudományról szóló **ólomgrafikáját**. **1969-ben** készült el **Domanovszky Endre** 15 m hosszú és 3 m széles, tudós filozófusokat ábrázoló „**Disputa**” című gobelinje, melyről elmondhatjuk, hogy ez a korszak egyik hazai vizuális csúcsteljesítménye. Az alkotás a Központi Könyvtár olvasótermében csodálható meg. Az **1986-ban** elkészült új **aulában** a reprezentatív belső tér lehetőséget adott arra, hogy szoborgaléria alakuljon ki a **tudomány hírességeinek** bronzból készült **mellszobraiból**. A 18 darabból álló gyűjtemény nem csupán a tudós kiválóságoknak, hanem a kor szobrászatának is méltó emléket állít. Az új aula ünnepi pulpitusá mögé **1986-ban** a Miskolc Város Tanács ajándékként **Szász Endre** 62 négyzetméteres „**A tudás fája**” című allegorikus kompozíciója került, mely a művész saját kivitelezésében hollóházi síkporcelánból készült. A miskolci művészek közül **Máger Ágnes domborművei** díszítik a jogi kar épületét, **Csabai Kálmánnak** az egyetem rektorairól készített **arképei** az intézmény rektori tanácstermében találhatók.

Ezeket a mindenki számára hozzáférhető alkotásokon kívül számos művészeti remekmű található a kollégiumokban, a műhelycsarnokban, a karok és a tanszékek helyiségeiben.

Csabai Kálmán, arképe

Bódi László kopjafája

Vilt Viktor kompozíciója